# CRJM – Centrul de Resurse Juridice din Moldova (old)

## CtEDO a criticat componen?a ?i procedura Consiliului Superior al Magistraturii din Ucraina

Cibotaru Mihaela · Wednesday, July 10th, 2013

În hot?rârea Oleksandr Volkov c. Ucrainei, din 9 ianuarie 2013, CtEDO a stabilit urm?toarele:

1. Violarea art. 6 (1) CEDO în ceea ce prive?te:

- "tribunal independent ?i impar?ial", pe motiv de defecte structurale a sistemului de r?spundere disciplinar? a judec?torilor;
- "judecarea în mod echitabil", pe motiv de lipsa termenului de prescrip?ie pentru aplicarea sanc?iunii disciplinare ?i abuzul sistemului electronic în Parlament la adoptarea hot?rârii privind demiterea judec?torului;
- "tribunal stabilit de lege", pe motivul componen?ei Camerei care a examinat cauza reclamantului decis? de c?tre un judec?tor a c?rui mandat în calitate de pre?edinte al Camerei expirase;

2. Violarea art. 8 CEDO, deoarece judec?torul a fost concediat pentru "înc?lcarea jur?mântului" în absen?a unei interpret?ri consistente a acestei infrac?iuni ?i a garan?iilor procedurale;

3. Conform art. 46 CEDO, Ucrainei i s-a cerut reformarea sistemului de r?spundere disciplinar? a judec?torilor, în calitate de m?suri generale. În ceea ce ?ine de m?surile individuale, Ucraina urmeaz? s? restabileasc? reclamantul în func?ia de judec?tor a Cur?ii Supreme cât de curând posibil.

**Circumstan?ele cauzei**

Începând cu anul 2003, reclamantul a fost judec?tor la Curtea Suprem? de Justi?ie (CSJ) a Ucrainei ?i din 2007, el a fost pre?edinte al Colegiului Militar al CSJ. În 2007, el a fost ales membru al Înaltului Consiliul al Justi?iei (ÎCJ), dar nu a putut exercita aceast? func?ie din cauza refuzului pre?edintelui Comisiei Parlamentare pentru Justi?ie (Comisia Parlamentar?) de a-i permite s? depun? jur?mântul. În 2008 ?i 2009, doi membri ai ÎCJ, unul dintre care a fost ales ulterior pre?edinte al ÎCJ, au condus anchete preliminare privind posibilele abateri ale reclamantului. Ei au conchis c? reclamantul a revizuit decizii adoptate de c?tre so?ia fratelui s?u, unele dintre acestea având loc în 2003, ?i c? el a s?vârs?it înc?lc?ri procedurale grave, unele dintre acestea având loc în 2006. În urma acestor anchete, pre?edintele ÎCJ a prezentat Parlamentului dou? cereri privind concedierea reclamantului din func?ia de judec?tor. În 2010, luând în considerare cererile ÎCJ ?i

recomandarea Comisiei Parlamentare, Parlamentul a votat concedierea reclamantului pentru “înc?lcarea jur?mântului”. Potrivit reclamantului, pe durata votului electronic, majoritatea deputa?ilor erau absen?i ?i cei prezen?i au votat folosind cardurile colegilor lor absen?i. Reclamantul a contestat concedierea sa în fa?a Înaltei Cur?i Administrative, care a constatat c? cererea ÎCJ de a-l concedia pe reclamant în urma anchetei pre?edintelui ÎCJ a fost legal? ?i întemeiat?. Înalta Curte Administrativ? a mai constatat c? decizia ÎCJ se baza pe rezultatele altei anchete care nu era legal?, deoarece reclamantul ?i so?ia frateui s?u nu erau considerate rude potrivit legisla?iei în vigoare la acel moment. Totu?i, instan?a a refuzat s? caseze actele ÎCJ în acea cauz?, motivând c? nu avea împuterniciri în acest sens. Înalta Curte Administrativ? a notat în continuare c? nu au existat vio??ri procedurale nici în fa?a Comisiei Parlamentare, nici în Parlament.

**În drept**

**1. Articolul 6 (1) CEDO**

*(a) Independen?a ?i impar?ialitatea organelor care au determinat cauza reclamantului*

(i) ÎCJ

În ceea ce prive?te procedurile diciplinare împotriva judec?torilor, necesitatea particip?rii substan?iale a judec?torilor în cadrul organului de r?spundere disciplinar? a fost recunoscut? în Carta European? a Statutului Judec?torilor. Totu?i, ÎCJ consta din 20 de membri numi?i de diverse institu?ii. Trei membri erau numi?i de c?tre Pre?edintele Ucrainei, trei – de c?tre Parlament ?i trei – de c?tre Conferin?a Procurorilor. Ministrul Justi?iei ?i Procurorul General erau membri ex officio ai ÎCJ. Memebrii ÎCJ f?r? studii juridice care erau numi?i direct de c?tre autorit??ile legislative ?i executive constituiau marea majuritate a ÎCJ. Ca urmare, cauza reclamantului a fost examinat? de 16 membri ai ÎCJ care au asistat la ?edin??, dintre care doar 3 erau judec?tori. În plus, doar 4 membri ai ÎCJ activau în mod permanent. Ceilal?i membri continuau s? lucreze ?i s? primeasc? salariu în afara ÎCJ, ceea ce implica inevitabil dependen?a lor material?, ierarhic? ?i administrativ? fa?? de angajatorii primari ?i ceea ce punea în pericol independen?a ?i impar?ialitatea lor. Curtea s-a referit ?i la opinia Comisiei de la Vene?ia (para. 79 al hot?rârii), potrivit c?reia includerea Procurorului General în calitate de membru ex officio al ÎCJ ridic? anumite întreb?ri, deoarece aceasta ar putea s? aib? un efect descurajator asupra judec?torilor ?i s? fie perceput ca o poten?ial? amenin?are. Procurorul General este plasat în topul ierarhiei sistemului procuraturii ?i supravegheaz? to?i procurorii. În lumina rolului s?u func?ional, procurorii particip? în multe cauze în care judec?torii urmeaz? s? decid?. Prezen?a Procurorului General în cadrul unei institu?ii responsabile de numirea, aplicarea sanc?iunilor disciplinare ?i concedierea judec?torilor a creat un risc ca judec?torii sa nu ac?ioneze impar?ial în asemenea cazuri sau ca Procurorul General s? nu ac?ioneze impar?ial în privin?a judec?torilor ale c?ror decizii el le dezaprob?. Acea?i regul? se aplic? ?i altor membri ai ÎCJ numi?i de c?tre Conferin?a Procurorilor.

Suplimentar, membrii ÎCJ care au condus anchetele preliminare în cazul reclamantului ?i au depus cereri pentru demiterea sa, au luat parte ulterior la luarea deciziei privind concedierea acestuia. Unul dintre ace?ti membri a fost numit Pre?edinte al ÎCJ ?i a prezidat ?edin?a în cazul reclamantului. Rolul acestor membri în înaintarea acuza?iilor împotriva reclamantului, bazate pe rezultatele propriilor anchete, ridic? dubii rezonabile privind impar?ialitatea lor la adoptarea deciziei în cazul reclamantului. Prin urmare, faptele acestei cauze divulg? probleme serioase în privin?a atât a deficien?elor structurale în procedurile în fa?a ÎCJ, cât ?i aparen?a par?ialit??ii

personale din partea unor membri ai ÎCJ în cauza reclamantului. Prin urmare, procedurile în fa?a ÎCJ nu au fost compatibile cu principiile de independen?? ?i impar?ialitate cerute de art. 6 (1) CEDO.

(ii) Comisia Parlamentar?

Pre?edintele ?i unul dintre membrii Comisiei erau membri ai ÎCJ ?i au luat parte la adoptarea deciziei în cazul reclamantului la ambele nivele. Prin urmare, este posibil c? ei nu au ac?ionat impar?ial la examinarea cererilor din partea ÎCJ. În acela?i timp, membrii ÎCJ nu puteau s? se autorecuzeze, deoarece aceast? procedur? nu era prev?zut? de legisla?ia în vigoare. Aceasta reprezinta lipsa garan?iilor necesare pentru conformarea procedurilor cu testul de impar?ialitate obiectiv?.

(iii) Adunarea Plenar? a Parlamentului

În totalitatea sa, procedura la adunarea plenar? nu a fost un forum potrivit pentru examinarea chestiunilor de fapt ?i drept, administrarea probelor ?i calificarea legal? a faptelor. Rolul politicienilor care stau în Parlament, c?rora nu li se cere s? aib? experien?? juridic?, nu a fost clarificat suficient de c?tre Guvern ?i nu a fost justificat pentru a fi compatibil cu cerin?a independen?ei ?i impar?ialit??ii unui tribunal.

(iv) Înalta Curte Administrativ?

Înalta Curte Administrativ? a avut împuterniciri de a declara deciziile ÎCJ ?i a Parlamentului fiind ilegale, dar nu a avut împuterniciri de a le anula. Reclamantul nu a fost restabilit în fuc?ia sa în mod automat, datorit? exclusiv deciziei cu caracter declarativ a Înaltei Cur?i Administrative. În plus, argumente importante ale reclamantului nu au fost examinate de c?tre Înalta Curte Administrativ?, prin urmare, controlul judiciar nu a fost suficient.

Mai mult ca atât, judec?torii Înaltei Cur?i Administrative erau de asemenea sub jurisdic?ia disciplinar? a ÎCJ ?i puteau fi subiec?i ai procedurilor disciplinare în fa?a ÎCJ. Având în vedere atribu?iile extinse ale ÎCJ cu privire la cariera judec?torilor (selectare, disciplin? ?i concediere) ?i lipsa garan?iilor de independen?? ?i impar?ialitate ale ÎCJ (examinate mai sus), Curtea nu este convins? c? judec?torii Înaltei Cur?i Administrative care au examinat cazul reclamantului, au fost capabili s? demonstreze c? au fost “independen?i ?i impar?iali”.

Prin urmare, autorit??ile na?ionale nu au asigurat determinarea independent? ?i impar?ial? a cauzei reclamantului ?i controlul judiciar subsecvent nu a înl?turat aceste defecte.
Concluzie: violare (în unanimitate)

*(b) Lipsa unui termen de prescrip?ie pentru aplicarea sanc?iunii disciplinare*

Reclamantul a fost plasat într-o situa?ie foarte dificil?, deoarece el a trebuit s? prezinte argumente în fa?a ÎCJ în 2010 pentru evenimente care au avut loc în 2003 ?i 2006. Legea na?ional? nu a oferit niciun termen-limit? pentru procedurile de concediere a unui judec?tor pentru “înc?lcarea jur?mântului”. În timp ce Curtea nu consider? adecvat s? indice care trebuie s? fie acest termen-limit?, o astfel de abordare nelimitat? în timp a cazurilor de r?spundere disciplinar? constituie o amenin?are serioas? a principiului de securitate juridic?.

Concluzie: violare (în unanimitate)

*(c) Votarea procedurii în cadrul Adun?rii Plenare a Parlamentului*

Decizia de demitere a reclamantului a fost votat? în absen?a majorit??ii membrilor Parlamentului. Deputa?ii prezen?i au folosit în mod deliberat voturile colegilor lor ansen?i. Prin urmare, decizia a fost adoptat? cu înc?lcarea Constitu?iei, Statutului Deputa?ilor ?i Regulamentului Parlamentului. Prin urmare, votul a înc?lcat principiul securit??ii juridice. Înalta Curte Administrativ? nu a examinat acest aspect în mod adecvat.

Concluzie: violare (în unanimitate)

*(d) Compozi?ia Colegiului Înaltei Cur?i Administrative*

Potrivit legisla?iei na?ionale, componen?a Colegiului care urma s? examineze cauza reclamantului urma s? fie definit? de c?tre Pre?edintele Înaltei Cur?i Administrative, dar mandatul s?u de Pre?edinte de 5 ani expirase atunci când aceasta a fost numit?. Prevederile legii care reglementa alegerea pre?edin?ilor cur?ilor au fost declarate neconstitu?ionale, iar noi prevederi nu au fost adoptate. Între timp, alegerea pre?edin?ilor cur?ilor a fost un subiect de discu?ii aprinse între autorit??ile ucraine?ti. Curtea nu a putut constata c? colegiul care a decis cauza reclamantului a fost compus? într-un mod compatibil cu cerin?a “tribunalului stabilit de lege”

Concluzie: violare (în unanimitate)

**2. Articolul 8 CEDO**

Concedierea reclamantului a constituit o ingerin?? în dreptul s?u la via?a privat? ?i de familie. Constatarea Cur?ii precum c? votul parlamentar privind decizia sa de concediere nu a fost legal, este suficient pentru a constata c? ingerin?a nu a fost justificat? ?i constituie violarea art. 8 CEDO. În momentul în care cauza reclamantului a fost decis?, nu existau recomand?ri sau practic? privind interpretarea no?iunii de “înc?lcarea jur?mântului” ?i nu existau garan?ii procedurale adecvate pentru prevenirea arbitrar? a acestei prevederi. În special, legisla?ia na?ional? nu a aplicat un termen-limit? pentru procedurile împotriva unui judec?tor pentru “înc?lcarea jur?mântului”, care a dus la o discre?ie nelimitat? a autorit??ilor de r?spundere disciplinar? ?i au subminat principiul de certitudine juridic?. În plus, legea na?ional? nu a stabilit o scar? a sanc?iunilor pentru abaterile disciplinare ?i nu a stabilit reguli pentru asigurarea aplic?rii acestora în conformitate cu principiul propor?ionalit??ii. În final, nu a existat un cadru potrivit pentru revizuirea independent? ?i impar?ial? a demiterii pentru “înc?lcarea jur?mântului”.

Concluzie: violare (în unanimitate)

**3. Articolul 41 CEDO**

Reclamantului i s-au acordat EUR 2,000 cu titlu de prejudiciu moral. Chestiunea privind compensarea prejudiciului material a fost rezervat? pentru o hot?râre separat?.

**4. Articolul 46 CEDO**

*(a) M?suri generale*

Cauza a dezv?luit probleme sistemice grave privind func?ionarea justi?iei în Ucraina. În special, sistemul de r?spundere disciplinar? judec?toreasc? nu a asigurat separarea suficient? a justi?iei de

alte puteri în stat. În plus, acesta nu a asigurat garan?ii potrivite împotriva abuzului ?i aplic?rii gre?ite a m?surilor disciplinare în detrimentul independen?ei judec?tore?ti. Statul pârât urmeaz?, prin urmare, s? adopte anumite m?suri generale având ca scop reformarea sistemului de r?spundere disciplinar? a judec?torilor. Aceste m?suri trebuie s? includ? reforme legislative implicând restructurarea bazei institu?ionale a sistemului. M?surile trebuie s? implice dezvoltarea formelor ?i principiilor potrivite de aplicare coerent? a legii na?ionale în acest domeniu.

*(b) M?suri individuale*

Având în vedere necesitatea reform?rii sistemului de r?spundere disciplinar? a judec?torilor, redeschiderea procedurilor disciplinare nu ar constitui o form? potrivit? de redresare pentru viol?rile constatate. Nu exist? temeiuri de a crede c? cauza reclamantului ar fi rejudecat? în conformitate cu principiile CEDO în viitorul apropiat. Curtea nu a v?zut niciun motiv pentru indicarea acestei m?suri. Având în vedere circumstan?ele excep?ionale ale cauzei ?i necesitatea urgent? de a pune cap?t viol?rilor articolelor 6 ?i 8, Curtea a decis c? statul p?rât urmeaz? s? asigure restabilirea reclamantului în func?ia de judec?tor al CSJ cât de curând posibil.

**Hot?rârea CtEDO în cauza Oleksandr Volkov c. Ucrainei în limba englez?**

This entry was posted on Wednesday, July 10th, 2013 at 12:42 pm and is filed under Nout??i
You can follow any responses to this entry through the Comments (RSS) feed. Both comments and pings are currently closed.